Приложение 2

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ

НА НАРЕДБА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „ИНТЕРИОРЕН И ЕКСТЕРИОРЕН ДИЗАЙН“

Период на обществените консултации: 15 август – 15 септември 2025 г.

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**Центрове за професионално обучение към АИКБ и АИКБ Консулт ЕООД, АИКБ (Портал за обществени консултации)**	В така разработените ДОС не е взета особеността, че по тези стандарти ще обучават и Центровете за професионално обучение (ЦПО) и ще бъдат обучавани и оценявани лица, които са преминали вече през училищно образование – тук влизат и обученията по заявка на работодател. ЦПО обслужват основно бизнеса, както и лица, които много често сами плащат обучението си. 1. Да се даде възможност някои ЕРУ да бъдат само със „Зачита се“ или оценките да са обвързани с хорариума и да не се отъждествява ЕРУ с учебен предмет. Изискването за оценка по теория и практика на всяко ЕРУ би довело до ситуация на не ненужно количество оценки (около 27 за втора степен и около 33 за трета степен). Това са оценки само за професионалното обучение – в училищата към тези оценки ще се добавят и оценките от общообразователните предмети. Би следвало да се даде възможност при изготвяне на учебните планове да се упомене за кои от предметите ще се поставят оценки или няколко ЕРУ да са част от един учебен предмет и съответно да имат една оценка. 2. Изменение и допълнение в частта – Средства за оценява при всяко ЕРУ във всеки ДОС, като отпадне изискването за индивидуално практическо задание при всяко изпитване за текущо оценяване, тъй като: − Нарушава възможността обучаемите да бъдат оценявани, когато работят в група. Част от единиците резултати от учене (ЕРУ) по различните професии изискват именно оценка за работа в екип. − Има ЕРУ, за които това изискване е неприложимо и не само би затруднило учебния процес, но и оценките няма да бъдат релевантни на резултата. − В така разписаните ДОС има изискване за индивидуален изпит по практика дори в ЗБУТ и Икономика и предприемачество (това са изцяло теоретични предмети съгласно Рамковите програми).	Не се приема	Предложенията са неотносими към публикувания за обществено обсъждане проект на Наредба за придобиване на квалификация по професията. Представеното становище касае организацията на учебния процес, като се засягат и въпроси, вече уредени в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). Съгласно чл. 37, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) изпитът за придобиване на квалификация по част от професията, както и за актуализиране на професионалната квалификация или за достигане на отделни единици резултати от ученето се провежда като писмен изпит по теория и индивидуално задание по практика, определени от обучаващата институция след съгласуване с представителите на работодателите и на работниците и служителите. В изпълнение на посочената норма в държавните образователни стандарти за придобиване на професионална квалификация са предвидени средства за оценяване на всяка единица резултат от ученето – писмен изпит по теория на професията и индивидуално задание по практика. Достигането на отделни

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		− За част от професиите, в хранително-вкусовата и преработвателната промишленост например, изискването за индивидуално практическо задание по всяко ЕРУ би бил допълнителен и ненужен разход. 3. По отношение на Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията, предложението е в учебните плановете за част от професия да може да се включва част от ЕРУ или едно ЕРУ да е с повече учебни часове, отколкото в цялата професия, за да може да се отговори на изискванията на бизнеса и на индивидуалните клиенти. В така разписаните ДОС ЕРУ съвпада с учебен предмет. Наличието на 14/16 ЕРУ от една страна и изискването за процентно разпределение на учебните часове, съгласно Рамковите програми, от друга – създава ограничение при изготвянето на учебни планове за част от професия. Изискването за цяло ЕРУ, което да се включи в плановете за част от професия: − Ще създаде невъзможност да се отговори на изискванията и потребностите на бизнеса за покриване на определени умения и компетентности, необходими в дейността на конкретното предприятие; − Ще създаде за индивидуалните обучаеми задължение да изучават излишни и вече познати им компетентности, а от друга страна ще оскъпи ненужно обучението. При настоящите оперативни програми има изискване за брой часове по част от професия (както е разписано в ПМС № 48 от 4 април 2023 г. и ПМС № 37 от 25 април 2025 г. (със срок до 2027 г.). Ако се приеме изискването за включване на цяло ЕРУ в част от професия и се спазят изискванията на Рамковите програми (в изпълнение на едно ЕРУ да е равно на един учебен предмет) ще се стигне до математически нерешимо уравнение броят на учебните часове в плановете за част от професия да покриват всички нормативни изисквания.		единици резултати от ученето от лицата, навършили 16 години е възможност за гъвкаво и поетапно обучение, съобразени с конкретните нужди на пазара на труда.
2.	**Инж. Александрина Първанова** **Старши учител по професионална подготовка** **ПГД „Елисавета Вазова“, София**	**1. Добавяне на ясно разграничение и съпоставяне на ЕРУ спрямо всички степени на професионална квалификация** **Промяна:** – В раздела за „Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на степен на професионална квалификация“ да се включи таблица и описания за ЕРУ, съответстващи на първа и втора степен, ако са приложими, или да се уточни изрично, че обучението започва от трета степен (НИВО 4 във НКР).	Не се приема	1. За професия 021201 „Моден дизайн“ съгласно СППОО в ДОС е предвидена само III СПК; за 021202 „Интериорен и екстериорен дизайн“ – III и IV СПК. Няма I/II СПК за тези професии, следователно не се описват. Това е изрично отразено в самите проекти (виж уводните таблици в проектите). В 3.1 вече има матрица

<table>
<tr><th>№</th><th>Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)</th><th>Бележки и предложения</th><th>Приети/ неприети</th><th>Мотиви</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>– Да се посочи ясно кои ЕРУ са задължителни при придобиване на всяка степен (1, 2, 3, 4), визуално и текстово, с цел ориентация за обучаващите се и обучителите.
Предложение:
Добавяне на таблица след съществуващата в точка 3.1, напр.:
<table>
<tr><th>Степен на професионална квалификация</th><th>Ниво по НКР</th><th>ЕРУ, включени в обучението</th></tr>
<tr><td>I (прилага се само при наличие)</td><td>2</td><td>[списък с ЕРУ: 1, 2, 3, 4; релевантни за начално ниво]</td></tr>
<tr><td>II (ако се предвижда)</td><td>3</td><td>[списък с ЕРУ: 5, 8, 7, 9; за междинно ниво]</td></tr>
<tr><td>III (съществуващо)</td><td>4</td><td>ЕРУ 1 – 13 (ограничено до подходящи)</td></tr>
<tr><td>IV (съществуващо)</td><td>5</td><td>ЕРУ 1 – 15 пълни и задълбочени</td></tr>
</table>
2. Преорганизация и преподреждане на ЕРУ за логично нарастване на знания и умения
Промяна:
– ЕРУ да бъдат систематизирани по такъв начин, че базовите ефективни практики (ЗБУТ, основна икономика, базови визуални умения) да са в началото на обучението.
– След това да следват по-сложни и интегративни умения като техническо чертане, дигитална визуализация и макетиране.
– На финален етап (4-та степен) да се акцентира върху комплексно проектно мислене, управление, презентация и защита.
Предложение за примерна последователност:
– ЕРУ 1 (Здравословни и безопасни условия)
– ЕРУ 2 (Икономика и предприемачество)
– ЕРУ 3 (Обемно-пространствени форми)
– ЕРУ 4 (Избор и обработка на материали)
Завършва първа степен на квалификация.
– ЕРУ 5 (Композиционни принципи)
– ЕРУ 7 (Анализ на среда и функционални изисквания)
– ЕРУ 8 (Скициране и композиция; базови визуални умения)
– ЕРУ 9 (Чертежи, зониране и технически скици)
Завършва втора степен на квалификация.</td><td></td><td>относно вид подготовка (обща, отраслова, специфична) и кои ЕРУ се прилагат към съответната степен; Допълнителна „обща“ таблица не се предвижда съгласно утвърдената структура на ДОС.
2. ЕРУ са функционални единици резултати от учене, групирани по обща/отраслова/специфична подготовка. Номерът им не е учебен ред. Преномериране според хипотетични I/II степени е некоректно и ще наруши съпоставимостта между професиите в направление 0212. Надграждането по нива се осигурява чрез дълбочината на знания, умения и компетентности, а не чрез реда на ЕРУ в ДОС.
3. Дигиталните умения и комуникацията вече са интегрирани хоризонтално в съществуващите ЕРУ: 2D/3D визуализация, технически скици, презентация/защита, координация и комуникация. Добавяне на отделни модули“води до дублиране и нарушава изискването ЕРУ да са групирани резултати от учене. ДОС не се фиксират конкретни технологии, с оглед дългосрочното им използване.
4. Разделът „Изисквания към материалната база“ (задължителен по структура) се формулира функционално (напр. „компютри със специализиран софтуер за 2D/3D визуализация“, „работни места за макетиране“), без изброяване на конкретни технологични решения/иновации, за да не остарява нормативната функция на ДОС и да не се ограничава доставчиците на обучение –</td></tr>
</table>

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		– ЕРУ 6 (Реализация на проект по професионални и правни изисквания) – ЕРУ 10 (Комбиниране на материали, мебели и осветление) – ЕРУ 11 (Макетиране и дигитална визуализация) – ЕРУ 12 (Презентиране на проект) – ЕРУ 13 (Разработка на цялостен проект) Завършва трета квалификационна степен. – ЕРУ 14 (Координация и комуникация) – ЕРУ 15 (Представяне и защита на проект) Завършва четвърта квалификационна степен. **3. Указания за възрастова адаптация и степенно натрупване** **Промяна:** – Да се добави текст, указващ препоръчителен временен и тематичен график за усвояване на ЕРУ според възрастовите особености: например по-лека теоретична тежест и повече практически задачи за по-млади лица (14 – 16г.) и по-задълбочена комплексна самостоятелност за по-напреднали (над 16 г.). – Да се разграничава обучението за 3-та степен (подготвяща за подпомагаща работа) и 4-та степен (управление, самостоятелно проектиране) с честно преценяване на натоварването. **4. Въвеждане на модули за дигитална компетентност и комуникативни умения в обучението** **Промяна:** – Да се добави отделен ЕРУ или модул с акцент върху дигиталните технологии, включително работа с CAD, 3D моделиране, VR/AR технологии, интерактивни презентации. – Да се предвиди модул за развитието на комуникативни умения: комуникация, работа в екип, управление на проекти, креативно и критично мислене, адаптивност към промяна, професионална етика и авторско право. – Тези модули да са интегрирани през всички степени, с нарастваща сложност. **5. Яснота в нормативните и правни изисквания към учебната база и материална среда** Промяна: – В разделите за материална база да се добавят указания за внедряване на модерни дигитални технологии и адаптация към иновации. – Да се подчертае важността на ергономия, екологичност и устойчивост в оборудването и материалите. Рентабилно и препоръчително е да се опишат точно и ясно видовете учебни предмети (модули), които трябва да съдържа учебната програма за		професионални гимназии и лицензирани ЦПО. 5. Съгласно ЗПОО ДОС описва резултати от учене, критерии/средства за оценяване, материална база и изисквания към обучаващи; учебните предмети и часове са материя на учебните планове и програми, разработвани въз основа на ДОС и рамковите програми.. 6. Списък от конкретни учебни предмети по ЕРУ (перспектива, архитектура, VR/AR и пр.) не е част от структурата на ДОС.

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		професия „Интериорен и екстериорен дизайн“. **Включването на учебни предмети:** **6. В наредбата (ДОС) – Раздел „Съдържание на държавния образователен стандарт“** – В чл. 4 и приложението към него (където към момента са описани ЕРУ и тяхното съдържание) да бъде добавена конкретна секция или приложение „Учебни предмети/модули“. – Всеки учебен предмет да се свърже с конкретни ЕРУ (единици резултати от учене), както и със степен на квалификация. – Предметите да се разделят по категории: обща, отраслова и специфична подготовка, с конкретни описания за обхвата, целите и очакваните резултати. **7. В учебните планове и програми** – На базата на описанието в ДОС, да се разработят типови учебни планове за всяка степен – с точно определяне на предметите, броя часове и съдържанието. – Програмите да гарантират логично надграждане между степените (например в 3-та степен – повече практически умения и основни теоретични знания, в 4-та – задълбочена теория и управление на проекти). – Да се включат дидактически цели и учебни резултати, свързани с ЕРУ. **8. Примерни предложения за изучавани предмети, спрямо ЕРУ и последователността на натрупване на знания:** [I] [ЕРУ 1, ЕРУ 2] Здраве и безопасност на труда и околна среда; Икономика и предприемачество в дизайна [I] [ЕРУ 3] Макетиране и моделиране [I] [ЕРУ 4] Материалознание; Технологични процеси в дизайнът [II] [ЕРУ 5] Композиционни принципи в дизайнерския процес; Техническо чертаене [II] [ЕРУ 7] Архитектура; Ландшафт [II] [ЕРУ 8] Перспектива; Стилове в интериора/екстериора; Композиция в интериор/екстериор; Компютърна графика [II] [ЕРУ 9] Дигитално чертаене в 2D [III] [ЕРУ 6] Закон и право в дизайнерски проект | [III] [ЕРУ 10] Интериорен дизайн; Ергономия; Обществено и жилищно обзавеждане; Дигитална реклама [III] [ЕРУ 11] Макет; Дигитална визуализация [III] [ЕРУ 12] Подготовка и презентационни умения; VR/AR 3D анимация [III] [ЕРУ 13] Интериорно и екстериорно проектиране		

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		[IV] [ЕРУ 14] Бизнес планиране и Координация на изпълнението и комуникация [IV] [ЕРУ 15] Презентационни умения и публична защита на завършен проект; Бизнес планиране и управление; Международна комуникация **Обобщение** – Тези промени и допълнения ще подобрят структурираността на ДОС, ще осигурят по-ясен и ефективен учебен процес, съобразен с възрасти и образователни нива, ще подготвят по-добре обучаемите за реални професионални изисквания и ще повишат качеството на преподаването и материалната база. – Ясно текстово и таблично описание на учебните предмети в ДОС, свързани с конкретните ЕРУ и степени. – Вмъкване на препратки към тези описания в наредбата, заедно с указания кой предмет в коя степен и с каква интензивност се изучава. – Яснота и структурираност на учебния процес, – Последователно и пълно натрупване на знания, умения и компетентности, – По-добро съответствие на обучението с изискванията на държавния образователен стандарт (ДОС), – Единна рамка за разработка на учебни планове и програми от училища и обучаващи институции, – Осигуряване на преход между различните степени на професионална квалификация. – Повишаване на качеството на професионалната подготовка и съответствие с нормативната уредба. – Осигурява гъвкавост и адаптивност при проектиране на специфични учебни програми. – Позволява на училищата и работодателите да имат ясна представа какво трябва да покрие обучението. – Гарантира, че обучаемите придобиват съответните знания и умения, подготвящи ги за реалните професионални изисквания стъпка по стъпка. – Подпомага провеждането на атестации, контрол и качественото оценяване.		
3.	**Елена Велкова, старши учител ПГВАД „Христо Ботев“, Пловдив**	Предлагаме към държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 021202 „Интериорен и екстериорен дизайн“ в точка 6, към текста „Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от	Не се приема	В Класификатора на областите на висше образование (ДВ, бр. 64 от 2002 г., с актуализации) няма самостоятелни области и професионални направления „Технология на дървесината и мебелите“,

№	Организация/потребител (вкл. начина на получаване на предложението)	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
		професионални направления „Теория на изкуствата“ и „Изобразително изкуство“ от областта на висше образование „Изкуства“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.“ да се добави „и професионално направление „Технически науки“ от областта на висше образование „Технология на дървесината и мебелите“, „Инженерен дизайн“ и „Компютърни технологии в мебелната индустрия“. Завършилите лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионални направления „Технически науки“ от областта на висше образование „Технология на дървесината и мебелите“, „Инженерен дизайн“ и „Компютърни технологии в мебелната индустрия“ притежават необходимите знания, умения и компетентности за провеждането на ефективен обучителен процес.		„Инженерен дизайн“ или „Компютърни технологии в мебелната индустрия“.